

Åsikter och fakta

Nyhetsjournalistik utgörs av rapportering! Det innebär att reportern samlar in fakta och redovisar dessa. Reporterns egna åsikter ska inte synas i texten. Det blir med tiden ett professionellt förhållningssätt att enbart rapportera. Därför kallas en vanlig nyhetstext för en faktatext.

Subjektiva fakta

Trots att journalisten enbart rapporterar fakta, så är alla texter mer eller mindre subjektiva. Vid intervjuer är det reportern som ställer frågor och på så sätt styrs faktainsamlandet av reporterns kunskaper och intressen. Ett klart subjektivt inslag! Det insamlade materialet är vanligtvis för omfattande för artikelutrymmet i tidningen. Reportern måste sovra vilket också gör materialet subjektivt. Slutligen ska texten vinklas, dvs det viktigaste ska lyftas fram. Det är reportern som avgör vad som är viktigast och även detta val är naturligtvis subjektivt. Ändå är den vanliga nyhetsartikeln en faktatext i den bemärkelsen att den är fri från reporterns egna åsikter. Vanliga faktatexter är nyhetsartiklar, notiser och reportage.

Åsiktstexter

Flera av tidningens texter är åsiktstexter. De kan sammanfattas under begreppet opinionsmaterial. De flesta tänker väl direkt på ledarsidan. Men även insändare, debattartiklar, krönikor och recensioner är åsiktstexter. De här texterna brukar också utgå från ett aktuellt nyhetsmaterial men är färgade av skribentens personliga åsikter.

För en kritisk mediegranskare är det nödvändigt att ha detta klart för sig.

Journalistiskt skrivande i skolan

Att kopiera det journalistiska skrivandet i skolan ger flera fördelar. Att samla in fakta och sovra är en normal del av skolarbetet, men det gäller för eleverna att vara kritiska mot det egna jaget. Inga egna åsikter ska synas, det ska vara en saklig rapportering. Låt eleverna läsa varandras texter och leta efter subjektiva inslag.

Med faktaartiklarna som underlag kan man sedan skriva åsiktstexter. Belys nyheter utifrån olika politiska synvinklar. Några kan skriva krönikor som använder nyhetsartiklarna som utgångspunkt.

Förslag till uppgifter

1. Välj ämne och samla in fakta via tidningar och andra medier. Har ni tid så gör själva intervjuer med lokala politiker. Se till att få med direkta citat även om ni inte hinner intervju.
2. Skriv en faktaartikel med en balanserad blandning av citat och berättande text.
3. Var noga med att välja vinkel, så att det viktigaste hamnar i rubriken och följs upp i ingressen.
4. Läs varandras alster och var kritiska.
5. Välj bland faktaartiklarna och ta det ämne som intresserar er mest. Skriv en åsiktsartikel.
6. Har ni tid och möjlighet så samla allt material och sätt samman det till er egen valtidsning. Om ni använder bilder, så se till att ni har rätt att publicera dem!